

WK Baanwielrennen

Economische impact, bezoekersprofiel en maatschappelijke impact

Werkgroep Evaluatie
Sportevenementen

Samenvatting

Van 28 februari tot en met 4 maart 2018 is het WK Baanwielrennen gehouden in het multifunctionele sportcentrum Omnisport Apeldoorn. In deze studie wordt het evenement geëvalueerd. Het WK baanwielrennen trok in totaal zo'n 12.641 bezoekers die, verspreid over zes dagen, goed waren voor 19.164 afzonderlijke dagbezoeken. Zo'n 38% van de toeschouwers kwam uit Gelderland, terwijl 15% afkomstig was uit het buitenland.

De gemiddelde leeftijd van de bezoekers was 46 jaar. HBO-opleiden vormden de grootste groep bezoekers (35%). De toeschouwers gaven gemiddeld per dag bijna 35 euro per persoon uit (excl. overnachtingen), voornamelijk aan de toegang van het evenement. Van de bezoekers verbleef 15% voor het evenement gemiddeld 2,5 nachten buiten het eigen huis, waarvan 60% in een hotel of motel, 15% bij familie of vrienden en 12% op een camping of huisjespark. Het evenement kreeg een gemiddeld "hoog" waarderingscijfer van een 8,1 van de bezoekers.

De totale economische impact van het WK Baanwielrennen voor de provincie Gelderland is €722.883. De bezoekersbestedingen en de deelnemersbestedingen

hebben bijna een gelijke bijdrage aan de economische impact. Samen leveren ze een bijdrage van €866.399. De netto bijdrage vanuit de organisatie aan de Gelderse economie is met € -344.000 negatief en de economische impact vanuit media is uitgekomen op € 200.484.

Categorie	2018
Bezoekers	
<i>Dagbestedingen</i>	€ 185.997
<i>Overnachting bestedingen</i>	€ 245.046
Deelnemers	€ 435.356
Organisatie bestedingen	€ -344.000
Media	€ 200.484
Economische impact	€ 722.883

De maatschappelijke impact van het WK Baanwielrennen is (nog) niet in cijfers uit te drukken, maar de verschillende betrokkenen bij de side-events zijn het er over eens dat side-events een toegevoegde waarde hebben voor zowel het evenement als de maatschappij. Voor de toekomst is het van belang om meer professionaliteit en continuïteit in de side-events aan te brengen.

Inhoudsopgave

Samenvatting	2	Stellingen	14
Hoofdstuk 1 Inleiding	4	Hoofdstuk 4 Economische impact	16
Achtergrond evenement	4	Wat zijn additionele bestedingen?	16
Achtergrond onderzoek	5	Bezoekers, overnachtingen en bestedingen	17
Structuur van het rapport	5	Additionele bezoeken en bezoekers	18
Hoofdstuk 2 Methodologie	6	Bestedingen bezoekers	19
WESP	6	Overnachtingen en bestedingen door bezoekers	20
Begripsbepaling en afbakening	6	Economische impact deelnemers	20
Dataverzameling	7	Economische impact vanuit de organisatie	21
Representativiteit van het onderzoek	8	Bestedingen vanuit de media	22
Peer-review	8	Samenvatting	23
Hoofdstuk 3 Profiel Bezoekers	9	Hoofdstuk 5 Maatschappelijke impact	23
Aantallen bezoekers	9	Soort side-event en doelstelling	24
Bezoekersprofiel	10	Opbrengsten side-event	26
Herkomst bezoekers	10	Leerpunten voor de toekomst	27
Opleiding	11	Bijlage 1: Bronnen	28
Gezelschap	11	Bijlage 2: Vragenlijst bezoekersenquête	30
Gemiddelde bestedingen	12	Bijlage 3: Programma side-events	31
Overnachtingen	13		
Waardering	14		

1. Inleiding

Achtergrond evenement

Het eerste WK Baanwielrennen vond plaats in Chicago in 1893 (UCI, 2016). Amsterdam was in 1925 de eerste Nederlandse gastheer van de WKen in 2011 werd het evenement al eens georganiseerd in Apeldoorn. Destijds werden ruim 16.000 kaarten verkocht (excl. VIPs) gespreid over vijf dagen, waren er 330 deelnemers actief en 240 mensen van de media werkzaam om het hele evenement in kaart te brengen. De totale economische impact van de WK in 2011 bedroeg 1,3 miljoen euro, maar leverde organisator Libéma Profcycling ook een verliespost op van zo'n half miljoen euro. Dat nam niet weg dat zowel bezoekers, omwonenden als betrokken partijen zoals de UCI, KNWU en de betrokken overheden terugkeken op een geslaagd evenement.

Groot Nederlands succes bij WK Baanwielrennen

Het WK in Apeldoorn was het meest succesvolle wereldkampioenschap ooit voor de Nederlandse baanwielrenners. Er werden maar liefst twaalf medailles gewonnen waarvan vijf goud, vijf zilver en twee brons. Nederland eindigde op zondag 4 maart bovenaan in het medailleklassement. Onder leiding van bondcoach Peter

Schep behaalde grote favoriet Kirsten Wild maar liefst drie gouden medailles op omnium, scratch en puntenkoers. Daarnaast won Kirsten Wild samen met Amy Pieters een zilveren medaille op de koppelkoers. Ook hebben Jan Willem van Schip (tweemaal zilver) en Annemiek van Vleuten (zilver) een bijdrage geleverd aan de in totaal zeven medailles bij de ploeg van Schep. Jan Willem van Schip viel hard tijdens de puntenkoers, maar hervatte de wedstrijd later. In de laatste ronde was de pijp leeg waardoor hij helaas goud misliep. "Ik ben hier erg trots op", zegt Schep aan de NOS, "dat we zoveel medailles winnen en landen als Duitsland en Groot-Brittannië achter ons houden, viel vooraf niet te verwachten."

Bill Huck heeft als bondscoach van de sprinters goud gehaald op de teamsprint bij de mannen, goud voor Jeffrey Hoogland op de kilometer tijdrit, zilver voor de teamsprint bij de vrouwen en brons voor Theo Bos en Elis Ligtlee op de tijdrit.

Achtergrond onderzoek

De provincie wil het Gelderse sportklimaat de komende jaren versterken door in te zetten op sportevenementen, open sportverenigingen en vitale sportparken, goede routenetwerken, sportieve buitenruimte, talentontwikkeling en innovatie op het gebied van sport, voeding en gezondheid. Tot 2020 stellen zij hiervoor bijna 25 miljoen beschikbaar. Dit Gelders Sportakkoord is begin 2017 door meer dan 80 partijen ondertekend. Topsportevenementen vormen hierbinnen een belangrijk onderdeel, onder meer als podium en als inspiratiebron. De provincie wil dan ook aansprekende topsportevenementen naar Gelderland halen. Deze kunnen immers niet alleen voor de sport, maar ook economisch en maatschappelijk van waarde zijn. De provincie geeft aan dat 'sportevenementen met grote economische- en maatschappelijke impact de leefbaarheid en dynamiek in Gelderland vergroten, stimuleren tot meer sporten en bewegen en de economie versterken'.

De provincie stelt subsidies beschikbaar aan de organisatoren van sportevenementen van grootschalige sportevenementen op het gebied van de kernsporten van Gelderland. Dat zijn: wielrennen, atletiek, judo, hippische sport en volleybal. Eén van de voorwaarden van de subsidie is een evaluatie van de economische impact van het evenement voor Gelderland volgens de richtlijnen van de Werkgroep Evaluatie Sportevenementen (WESP). Dit

betekent dat het evenement volgens een gestandaardiseerde methode wordt onderzocht, welke landelijk zijn vastgesteld in deze Werkgroep. Alhoewel evenementen van elkaar verschillen, zijn de uitkomsten van de onderzoeken hierdoor goed vergelijkbaar. In de WESP werken wetenschappers en onderzoekers samen om te komen tot standaarden, om zo onderzoek vergelijkbaar te maken en op een hoog niveau te krijgen en houden.

Structuur van het rapport

In het volgende hoofdstuk wordt de methodologie van het onderzoek besproken. Hoofdstuk 3 richt zich op de karakteristieken van de bezoekers, inclusief hun uitgaven door en de tevredenheid over het WK Baanwielrennen. Hoofdstuk 4 behandelt de economische impact van het evenement voor de provincie Gelderland.

2. Methodologie

Het WK Baanwielrennen is geëvalueerd volgens gestandaardiseerde methoden, welke landelijk zijn vastgesteld in de Werkgroep Evaluatie Sportevenementen (WESP). Alhoewel alle sportevenementen van elkaar verschillen zullen de uitkomsten van de onderzoeken wel goed vergelijkbaar zijn. In WESP werken wetenschappers en onderzoekers van acht Hogescholen en enkele andere maatschappelijke en onderzoeksorganisaties, zoals NOC*NSF, het Mulier Instituut en het CBS, samen om standaardrichtlijnen te ontwerpen om de sociale, economische en promotionele impact van (sport)evenementen te meten. Doel van de WESP is om samen te komen tot uniforme standaarden, om zo onderzoek vergelijkbaar te maken en op een hoog niveau te krijgen en te houden.

Begripsbepaling en afbakening

Het begrip economische impact heeft enige toelichting. De economische impact van een sportevenement wordt gedefinieerd als de extra bestedingen die door dit evenement veroorzaakt worden in een bepaalde afgebakende omgeving van het evenement, in dit geval de provincie Gelderland. Er is gekozen voor deze afbakening omdat de provincie Gelderland, die het evenement

financieel ondersteunt, door middel van een WESP-evaluatie wil weten wat de economische impact is voor de Gelderland.

Het onderzoek voor de economische impact van een sportevenement richt zich in principe op de additionele uitgaven in, in dit geval, Gelderland van de volgende vier actoren rondom het evenement:

Bezoekers

Deelnemers

Media

Organisatie

Bij de bepaling van de economische impact vanuit de organisatie wordt gekeken naar de inkomsten en uitgaven van de organisatie die direct in de provincie Gelderland worden gedaan. Er wordt nadrukkelijk niet gekeken naar de inkomsten van uitgaven van de derden (personen of organisaties) waarvan de organisatie inkomsten ontvangt of aan wie het uitgaven doet.

Ter verduidelijking een voorbeeld. Als de organisator van het evenement een cateraar uit de regio (in dit geval provincie Gelderland) haalt, worden deze uitgaven volledig binnen de regio gerekend. In werkelijkheid kan de cateraar juist grotendeels zijn kosten, zoals personeel, ingrediënten en materialen, buiten de regio maken. Omgekeerd kan de organisatie bijvoorbeeld voor de opbouw van het evenement een bedrijf van buiten de regio inhuren. In dat geval, vallen voor deze analyse, de uitgaven aan dit bedrijf volledig buiten de regio, ook al is het in werkelijkheid zo dat dit bedrijf juist allerlei uitgaven (zoals inhuur van personeel, overnachtingen en materialen) binnen de regio doet. Al deze indirecte effecten zijn zeker van belang voor de regionale economie, echter is het bijzonder lastig en zeer arbeidsintensief om zulke effecten in kaart te brengen. Dit valt daarom ook buiten de scope van dit onderzoek. Het is echter wel belangrijk dat de lezer zich van bovenstaande effecten bewust is.

Onder de economische betekenis van een sportevenement wordt verstaan de economische impact, plus eventueel alle andere effecten die men als economisch kan betitelen (bijvoorbeeld promotie, schade e.d.). In tegenstelling tot de strenge definitie van het begrip 'de economische impact', is er geen specifieke afbakening voor de term 'de economische betekenis'.

Het doel van onderzoek is om een beeld te krijgen van het

bezoekersprofiel en de economische impact van het WK Baanwielrennen. Voor onderhavig onderzoek is gebruik gemaakt de richtlijnenhandboeken die door de WESP zijn vastgesteld, te weten de Richtlijnenhandboeken Economische Impact en Bezoekersprofiel (allebei versie 1.1). Deze handboeken zijn te downloaden via de website van de WESP: www.evenementenevaluatie.nl.

Dataverzameling

Om tot de resultaten te komen is veldwerk verricht. Tijdens het WK Baanwielrennen is er steekproefsgewijs enquêtes afgenomen door vrijwilligers van Libéma Profcycling (met name studenten) bij bezoekers aan het evenement. De vragenlijst van de bezoekersenquête (zie bijlage 2) waren gericht op het bezoekersprofiel en de economische impact van het evenement en zijn opgesteld aan de hand van de richtlijnen van de WESP. De enquête is afgenomen op verschillende locaties op het evenemententerrein gedurende het evenement.

In totaal zijn 418 enquêtes bruikbaar gebleken en meegenomen in de uiteindelijke dataset die ten grondslag ligt aan het onderzoek. Gegevens over de bezoekersaantallen zijn afkomstig van de organisator van het evenement, Libéma Profcycling. Ernst & Young hebben de gegevens verzamelt onder de deelnemers en media. De berekeningen over de uitgaven van deelnemers en hun begeleiding en de media zijn op deze gegevens gebaseerd. Tot slot zijn gegevens over de inkomsten en uitgaven van de organisatie van het evenement eveneens afkomstig van de organisator van het evenement.

Representativiteit van het onderzoek

De dataverzameling heeft in totaal 418 enquêtes, waarvan 385 onder bezoekers, opgeleverd. De richtlijnen van de

WESP schrijven voor dat onder populaties met een omvang groter dan 5000 personen er minimaal 385 enquêtes gehouden moeten worden om een voldoende betrouwbaar beeld te geven van het evenement. Betrouwbaar betekent in dit geval dat met 95% zekerheid kan worden gezegd dat de werkelijkheid binnen een marge van +5% tot -5% van de uitkomsten van het onderzoek vallen. Het kritische aantal van 385 is dus exact gehaald voor wat betreft de bezoekers. De resultaten die hieronder zijn beschreven geven daarom een betrouwbaar beeld van het evenement en van de bezoekers. Er zijn 22 enquêtes afgenomen onder de deelnemende teams en 11 enquêtes onder de mediapersoonen. Met name de resultaten van de media zijn met enige onzekerheid omgeven en geven daarom een indicatief beeld.

Peer-review

De peer-review is een standaardcontrole die deel uitmaakt van de richtlijnen van de WESP. Deze wordt uitgevoerd door een vertegenwoordiger van WESP. In dit geval heeft Noud van Herpen van de Haagse Hogeschool voor zijn rekening genomen. Noud is nauw bij de WESP betrokken, evenals bij de ontwikkeling van de richtlijnen. De peer-review heeft plaatsgevonden na het afronden van de rapportage. Daarbij zijn de gevolgde procedures, de enquêtes, de dataverwerking en de dataset zelf nauwkeurig gecontroleerd.

3. Profiel Bezoekers

Aantallen bezoekers

Tijdens het zes dagen durende WK Baanwielrennen, op dinsdag 27, woensdag 28 februari, donderdag 1, vrijdag 2, zaterdag 3 en zondag 4 maart, hebben in totaal 19.164 bezoeken plaatsgevonden. Zaterdag 3 maart was volgens de organisatie zo goed als uitverkocht. Aangezien een bezoeker gemiddeld 1,5 dag het evenement bezocht komt dit neer op in totaal 12.641 afzonderlijke bezoekers verdeeld over zes dagen (elke persoon telt één keer mee, ook als hij meerdere dagen het evenement bezoekt). De cijfers voor het aantal dagbezoeken zijn afkomstig van de organisatie.

Uit de enquêtes blijkt dat 69% van alle respondenten op eigen initiatief het evenement bezocht. 9% van de respondenten is op uitnodiging van de organisator of sponsor het evenementen gaan bezoeken. Daarnaast was 11% van de ondervraagden was vrijwilliger, 1% journalist/mediawerker en 2% deelnemer aan het evenement. Tot slot geeft 2% aan om een "ander type bezoeker" te zijn.

Dagbezoeken	Bezoekers
27 februari (opening)	756
28 februari	2446
1 maart	2795
2 maart	4086
3 maart	4716
4 maart	4365
Totaal	19164

Bezoekersprofiel

Tijdens het evenement waren meer mannen (74%) dan vrouwen aanwezig. Iets meer dan de helft (54%) van de bezoekers was ouder dan 45 jaar. De gemiddelde leeftijd uit de steekproef was 46 jaar. Hierbij moet worden aangetekend dat alleen volwassenen zijn ondervraagd, terwijl een deel van de toeschouwers jonger dan 18 was.

Herkomst bezoekers

Bijna vier op de tien bezoekers van het evenement komen uit Gelderland (38%). Het aandeel buitenlandse bezoekers is met 15% na Gelderland het best vertegenwoordigt. Hiermee is het aandeel buitenlanders groter dan de aangrenzende provincie Overijssel (13%) en Noord Brabant (10%). De meeste buitenlanders zijn afkomstig uit België (4%), Duitsland (4%) en Engeland (3%). De laatste 4% "buitenlanders" valt onder de categorie "overig".

Bezoekers	Aandeel
Man	74%
Vrouw	26%
18 tot 24 jaar	14%
25 tot 34 jaar	15%
35 tot 44 jaar	17%
45 tot 54 jaar	19%
55 tot 64 jaar	19%
65 jaar of ouder	16%
Gemiddelde leeftijd	46 jaar
Gelderland	38%
Overijssel	13%
Noord Brabant	10%
Utrecht	8%
Noord Holland	5%
Rest van Nederland	11%
Buitenland	15%

Opleiding

Het opleidingsniveau van de bezoekers wijkt niet heel erg af van dat van de gehele Nederlandse bevolking. Wel zijn de Hbo-opgeleiden oververtegenwoordigd. Zij vormen met 35% duidelijk de grootste groep. Daarna volgt de groep met een afgeronde opleiding in het middelbaar beroeps onderwijs met 25%.

Gezelschap

Opvallend aan het evenement is dat een relatief groot deel (ruim een kwart) van de bezoekers alleen naar het evenement kwam. Bijna veertig procent van de bezoekers kwam met z'n tweeën. Grote groepen van meer dan 10 personen vormden maar een zeer klein deel van de bezoekers: 4% van de bezoekers maakte daar deel van uit.

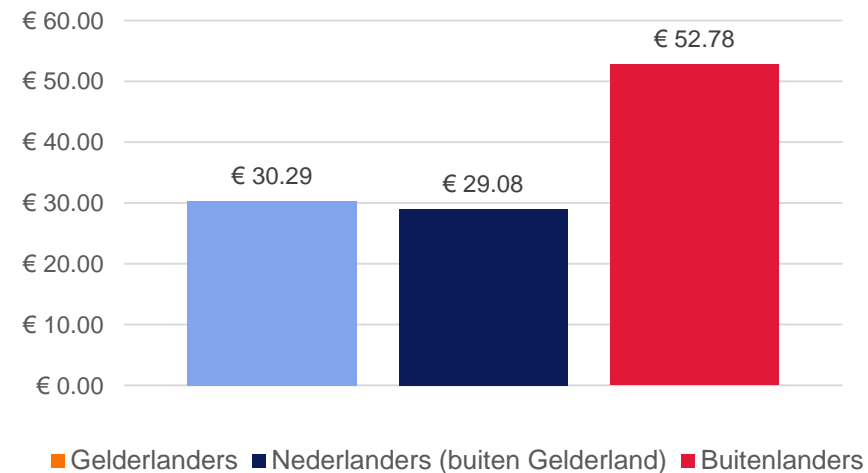
Bezoekers	Totaal
Basisonderwijs	1%
LBO/VMBO/MAVO	7%
MBO (MTS, UTS, VHBO)	25%
HAVO/VWO/HBS	16%
HBO (incl. Universiteitpropedeuse)	35%
WO	16%
Alleen	27%
2 personen	36%
3 personen	13%
4 personen	7%
5 personen	5%
6-10 personen	8%
Meer dan 10 personen	4%

Gemiddelde bestedingen

Gemiddeld werd er door de bezoekers in de steekproef bijna €35,- uitgegeven. Hierbij zijn de uitgaven aan overnachtingen niet meegeteld. De toegang tot het evenement is wel meegenomen. Aan de toegang van het evenement werd gemiddeld iets meer dan €13,- besteed. Op het evenement zelf werd gemiddeld €10,- besteed. Elders in Gelderland werd door de bezoekers gemiddeld ruim €11,- uitgegeven en dat was met name aan eten/drinken en vervoer. Personen die zelf geen bestedingen deden én waarvoor anderen ook geen bestedingen hebben gedaan zijn hierbij buiten beschouwing gelaten.

Gemiddeld besteden Gelderlanders meer dan overige Nederlanders van buiten de provincie. De overige Nederlanders (buiten Gelderland) besteden gemiddeld meer aan vervoer, maar bijvoorbeeld minder aan toeristische activiteiten in Gelderland dan Gelderlanders. Uit de grafiek blijkt eveneens dat buitenlanders beduidend meer uitgaven in vergelijking met de Nederlandse bezoekers. De buitenlanders besteden gemiddeld meer aan eten en drinken (zowel op het evenement als in Gelderland), merchandise, toeristische activiteiten en vervoer.

Bezoekersbestedingen (excl. overnachtingen)	Gemiddeld p.p.
Toegang tot het evenement	€ 13,22
Eten en drinken op het evenement	€ 8,65
Overige uitgaven op het evenement	€ 0,28
Merchandise op het evenement	€ 1,17
Eten en drinken elders in Gelderland	€ 5,26
Toeristische activiteiten in Gelderland	€ 1,60
Vervoer in Gelderland (incl. tanken, OV, parkeren)	€ 4,11
Overige uitgaven in Gelderland	€ 0,49
Totale bestedingen	€ 34,79

Overnachtingen

Van alle bezoekers overnachtte 15% minimaal één nacht buiten het eigen huis. Gemiddeld duurde een overnachting ruim 2 nachten. Driekwart van alle overnachtingen vond plaats binnen de provincie Gelderland en de helft daarvan zelfs in de gemeente Apeldoorn.

De tabel hiernaast laat zien over welke accommodaties de overnachtingen waren verdeeld. De meeste overnachtingen vonden plaats in hotels. Daarna bij familie of vrienden (15%) en camping of huisjespark (12%). Hierdoor is de gemiddelde overnachtingsprijs per persoon € 24,75. Dit is inclusief gratis overnachtingen bij familie of vrienden.

Bezoekers	Totaal
Overnachtingspercentage	15%
Gemiddelde duur overnachting	2,5 nachten
Hotel of motel	60%
Appartement (met service)	1%
Bed & Breakfast, Airbnb of vergelijkbaar	6%
Jeugdherberg	1%
Camping of huisjespark	12%
Familie of vrienden	15%
Anders	4%
Gemiddelde overnachtingsprijs p.p (incl. vrienden/familie)	€ 24,75

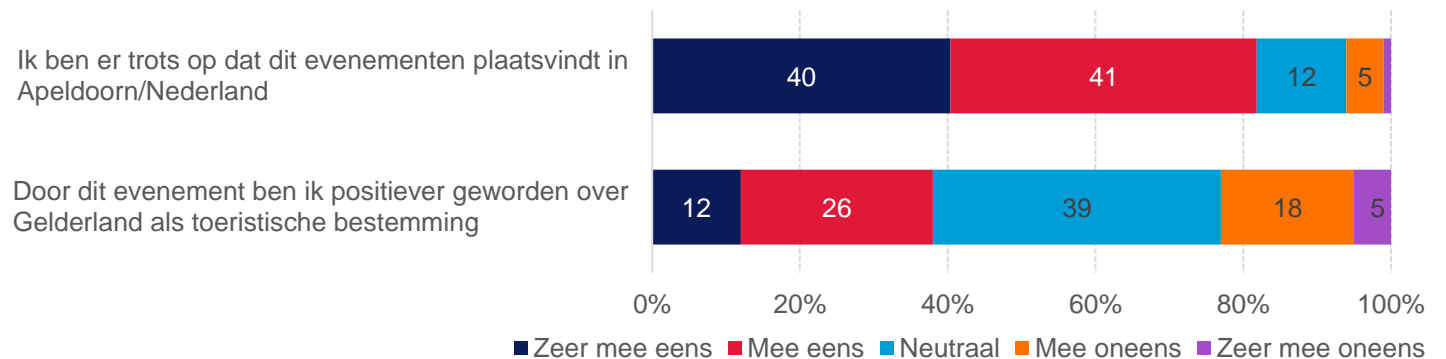
Waardering

De bezoekers van WK Baanwielrennen waarderen het evenement gemiddeld met een 8,1. Dat is een bovengemiddeld cijfer in vergelijking met eerder onderzochte evenementen. De meeste bezoekers gaven het evenement een 8 (57%) of een 9 (20%). 1 procent van de respondenten gaf een onvoldoende en ongeveer één op de vier bezoekers waardeerde het evenement met een 9 of een 10.

Overall waardering bezoekers	Totaal
Onvoldoende	1%
6	2%
7	16%
8	57%
9	20%
10	4%
Gemiddelde waardering (1-10)	8,1

Stellingen (1/2)

Er zijn een aantal stellingen aan de bezoekers voorgelegd. 8 van de 10 bezoekers is trots op dat dit evenement plaatsvindt in Apeldoorn/Nederland. Daarnaast is bijna 40% positiever geworden over Gelderland als toeristische bestemming. Van alle buitenlanders is 49% positiever geworden, van de Gelderlanders 46% en de overige Nederlanders (buiten Gelderland) 29%.

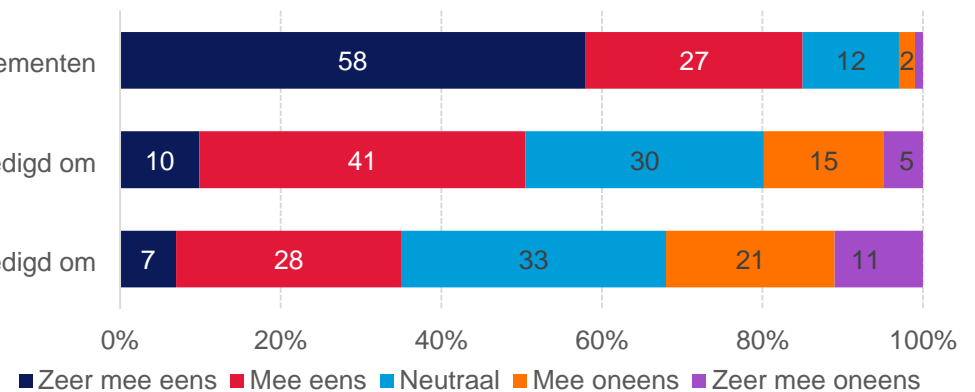
Stellingen (2/2)

Zo'n 85% van alle bezoekers vindt dat er in Nederland meer van zulke grote sportevenementen moeten plaatsvinden. Vervolgens is aan de bezoekers voorgelegd of zij door het bezoek aan het WK Baanwielrennen aangemoedigd zijn om (meer) wielrennen in de media te volgen. De helft van de bezoekers is het daar (zeer) mee eens. Verder geeft 35% van de bezoekers aan dat zij zich door het bezoek aan dit evenement aangemoedigd voelen om (meer) te gaan sporten. Het is alleen de vraag in hoeverre deze bezoekers ook daadwerkelijk (meer) gaan sporten.

In Nederland moeten meer van zulke grote sportevenementen georganiseerd worden.

Ik voel me door bezoek aan dit evenement aangemoedigd om deze sport (meer) in de media te volgen

Ik voel me door bezoek aan dit evenement aangemoedigd om (meer) te gaan sporten

4. Economische impact

Met de economische impact van WK Baanwielrennen wordt bedoeld de additionele, dat wil zeggen, extra bestedingen die door dit evenement worden veroorzaakt in een afgebakend gebied. In het geval van het WK Baanwielrennen wordt met dit gebied de provincie Gelderland bedoeld.

Bij een internationaal topsportevenement als het WK Baanwielrennen zijn verschillende 'economische effecten' te onderscheiden: gekochte toegangskaartjes door toeschouwers, overnachtingen door buitenlandse deelnemers, uitgaven en inkomsten van de organisatie, enzovoorts. In zekere zin zijn dit allemaal 'economische effecten': ze zijn een gevolg van het sportevenement voor de economie. De centrale vraag is: welke effecten zijn echt additioneel en zijn niet het gevolg van een verschuiving van de 'binnenlandse', of in dit geval 'binnenprovinciaalse' vraag?

Wat zijn additionele bestedingen?

We beschouwen in principe alleen de bestedingen additioneel die aan twee voorwaarden voldoen:

- Er is een oorzakelijk verband met de organisatie van het evenement. In de praktijk betekent dit dat alleen de bestedingen worden meegenomen van bezoekers, deelnemers, organisatie en pers die speciaal voor het evenement naar Gelderland zijn gekomen. In dit onderzoek worden uitgaven van de bewoners van Gelderland als niet-additioneel gezien, omdat het aannemelijk is dat zij het geld dat zij aan of door het evenement besteedden anders ook in Gelderland zouden hebben uitgegeven. We gaan er derhalve vanuit dat indien het evenement op een andere locatie (wereldwijd) zou zijn gehouden, er geen Gelderlanders zijn die speciaal daarvoor naar deze andere locatie zouden zijn gereisd.
- De uitgaven gerelateerd aan het sportevenement moeten niet worden 'teniet gedaan' door vermindering van de vraag in andere delen van de economie, met andere woorden als er sprake is van verschuiving van vraag. Een voorbeeld van verschuiving zijn subsidies van de lokale overheid

Bezoekers, overnachtingen en bestedingen

De economische impact van bezoekers wordt (in grote lijnen) bepaald door de vermenigvuldiging van het aantal additionele bezoekers met de gemiddelde uitgaven per persoon van deze bezoekers. Op vergelijkbare wijze wordt het aantal overnachtingen bepaald, aan de hand van gemiddelde verblijfsduur. Voor zowel het vaststellen van het aantal overnachtingen als voor het berekenen van de totale economische impact is het aantal bezoekers dus essentieel.

Additionele bezoeken en bezoekers

Personen van buiten de provincie Gelderland die bij het WK Baanwielrennen aanwezig waren worden als additioneel gezien indien zij zonder het evenement niet in Gelderland waren geweest. Hiervoor wordt in de vragenlijst de stelling voorgelegd: 'Als het evenement niet in Gelderland was geweest, dan was ik ook in Gelderland geweest'. Respondenten van buiten Gelderland die hierop instemmend reageren rekenen we tot niet additionele bezoekers; de uitgaven die zijn doen zouden zonder het evenement naar alle waarschijnlijkheid ook in Gelderland neerslaan. Alle andere bezoekers van buiten de provincie zijn speciaal voor het evenement naar Gelderland gekomen en zij zijn, net als hun uitgaven, additioneel.

Bezoekers uit Gelderland beschouwen we bij dit evenement niet als additioneel. Er is immers niet een realistische locatie

buiten Gelderland aan te wijzen waar het WK Baanwielrennen zou plaatsvinden.

Van het gehele publiek was 46% additioneel. Dit komt neer op 5.831 bezoekers. Gemiddeld bleven de additionele bezoekers 1,56 dagen op het evenement. In totaal komt het aantal additionele dagbezoeken daarmee op 9.085.

Bezoekers en bezoeken, totaal en additioneel	Totaal
Aantal bezoeken (dagbezoekers)	19.164
Gemiddeld aantal dagen dat een bezoeker aanwezig was	1,52
Aantal individuele bezoekers evenement	12.641
Aandeel additionele bezoekers	46%
Aantal additionele bezoekers	5.831
Gem. aantal dagen per additionele bezoekers	1,56
Additionele bezoeken	9.085

Dagbestedingen bezoekers

De tabel hiernaast laat de gemiddelde dagbestedingen binnen de provincie Gelderland zien van additionele bezoekers. Per dag werd er door deze groep per persoon ruim twintig euro uitgegeven. Bestedingen aan overnachtingen zijn hierbij niet inbegrepen. De totale economische impact van dagbestedingen van bezoekers komt uit op **€ 185.997,-**.

Economische impact tijdens evenement	Totaal
Aantal additionele bezoeken	9.085
Gemiddelde dagbesteding add. bezoekers (excl. entree)	€ 20,47
Totale add. bestedingen bezoekers	€ 185.997

De totale economische impact van bezoekers, overnachtingen plus dagbestedingen, komt daarmee uit op **€431.043,-**.

De cijfers in de tabel wijken om verschillende redenen af van de tabel over gemiddelde bestedingen in hoofdstuk 3. Dit komt onder meer omdat daar alle bezoekers zijn meegenomen en hier alleen gekeken is naar de uitgaven van additionele bezoekers. Verder zijn de uitgaven aan toegangskaarten nu niet meegenomen. Deze komen ook terug bij inkomsten van de organisator van het evenement, en zijn daarom hier, om dubbeltellingen in de economische impactberekening te voorkomen, weggelaten.

Economische impact	Totaal
Additionele bezoekers	5.831
Percentage additionele overnachters (in Gelderland)	65%
Aantal additionele overnachters	3801
Gemiddelde overnachtingduur	2,47
Totaal aantal overnachtingen	9385
Gemiddelde overnachtingprijs	€ 26,11
Totale uitgaven aan overnachtingen	€ 245.046

Overnachtingen additionele bezoekers

Van de additionele bezoekers overnachtte 65% minimaal één nacht in Gelderland. De gemiddelde overnachtingsduur van deze personen was 2,5 nachten. In totaal zijn er daarmee naar schatting 9385 additionele overnachtingen. Het gemiddelde overnachtingbedrag was zo'n 26 euro per persoon per nacht. Het gaat ook hier om alle typen accommodaties, dus zowel het verblijf bij vrienden of familie, als het 5-sterren hotel. In totaal komen de additionele uitgaven aan logies neer op **€ 245.046,-** voor de provincie Gelderland.

Economische impact deelnemers

In totaal deden er 364 deelnemers uit 40 landen mee aan dit WK. Elke deelnemer nam natuurlijk ook nog een team aan begeleiders en verzorgers mee. Ernst & Young heeft onder 22 deelnemende teams een enquête afgenomen waarin zij een schattig moesten geven van de totale bestedingen per team. In de schatting van de accommodatie zitten de bestedingen die binnen de accommodatie zijn gedaan. Deze 22 ondervraagde teams bestonden in totaal uit 255 rijders, 263 officiële stafleden en 42 overige stafleden. In een team zaten gemiddeld 26 personen. Dit vormt de basis voor verdere berekening van de economische impact vanuit de deelnemers. Alle deelnemers zijn als additioneel beschouwd.

Gemiddelde bestedingen per deelnemer	Totaal
Accommodatie	€ 1.061,53
Eten en drinken buiten accommodatie	€ 111,20
Fietsproducten	€ 0
Vervoer binnen Gelderland	€ 14,13
Overige uitgaven	€ 9,17
Gemiddelde totale besteding per deelnemer	€ 1.196

Economische impact deelnemers	Totaal
Aantal additionele deelnemers	364
Gemiddelde totale besteding per deelnemer	€ 1.196,03
Totale bestedingen	€ 435.356

Economische impact media

In totaal hebben 231 mediapersonen het WK Baanwielrennen bezocht. Ernst & Young heeft onder 11 mediapersonen een enquête afgenomen waarin zij een schattig moesten geven van de totale bestedingen per verblijf. In de schatting van de accommodatie zitten ook de bestedingen die binnen de accommodatie zijn gedaan. We gaan er vanuit dat 90% van alle mediapersonen additioneel was. Dit vormt de basis voor verdere berekening van de economische impact vanuit de mediapersonen. Het aantal mediapersonen weliswaar niet representatief genoeg om betrouwbare uitspraken te doen, maar wel indicatief en het enige materiaal dat voorhanden is.

Gemiddelde bestedingen per mediapersoon	Totaal
Accommodatie	€ 718,04
Eten en drinken buiten accommodatie	€ 180,31
Vervoer binnen Gelderland	€ 48,58
Evenement merchandise	€ 2,00
Toeristische activiteiten	€ 0,00
Toegangskarten	€ 10,93
Overige uitgaven	€ 4,01
Gemiddelde totale besteding per mediapersoon	€ 964

Economische impact mediapersonen	Totaal
Aantal additionele mediapersoon	208
Gemiddelde totale besteding per mediapersoon	€ 963,87
Totale bestedingen	€ 200.484

Economische impact vanuit de organisatie

Voor de economische impactberekening van het WK baanwielrennen is het van belang in kaart te brengen welke uitgaven de organisatie deed in Gelderland en welke inkomsten het uit diezelfde provincie genereerde. Het saldo daarvan is de netto economische impact vanuit de organisatie. Het betreffen gegevens van de organisatie zelf, op basis van realisatiecijfers. De eerste tabel laat de uitgaven van de organisatie zien. De grootste uitgavenpost is infrastructuur en logistiek. De totale begroting van het evenement was bijna €1,7 miljoen. Daarvan besteedde de organisatie bijna € 886.000,- binnen Gelderland.

Uitgavenspost	Apeldoorn	Binnen Gelderland	Buiten Gelderland	Totaal
Algemene zaken	€ 12.000	€ 28.000	€ 150.000	€ 190.000
Publieke zaken	€ 80.000	€ 5.000	€ 30.000	€ 115.000
Commerciele zaken	€ 145.000	-	€ 10.000	€ 155.000
Competitiezaken	€ 15.000	€ 5.000	€ 65.000	€ 85.000
Logistieke zaken	€ 527.000	€ 21.000	€ 483.000	€ 1.031.000
Side-events	€ 30.000	€ 18.000	€ 70.000	€ 180.000
Totaal	€ 809.000	€ 77.000	€ 808.000	€ 1.694.000

De tweede tabel hiernaast laat de inkomsten van de organisatie zien. De grootste inkomstenpost is de overheid. De meeste sponsoring kwam uit Apeldoorn. 72% van de € 1.667.000,- aan inkomsten was afkomstig uit de provincie Gelderland. € 464.000 kwam van buiten de provincie, waaronder € 180.000,- aan kaartverkoop en ruim € 200.000 aan overheid.

Inkomstenpost	Apeldoorn	Binnen Gelderland	Buiten Gelderland	Totaal
Nationale bond	-	-	-	-
Sponsors	€ 280.000	€ 60.000	€ 50.000	€ 390.000
Suppliers/toeleveranciers	€ 90.000	€ 20.000	€ 24.000	€ 134.000
Sporters en begeleiders	-	-	-	-
Internationale federatie	-	-	-	-
Overheid	€ 350.000	€ 160.000	€ 200.000	€ 710.000
Kaartverkoop	€ 65.000	€ 70.000	€ 180.000	€ 315.000
Side-events	€ 50.000	€ 58.000	€ 10.000	€ 118.000
Totaal	€ 835.000	€ 368.000	€ 464.000	€ 1.667.000

Economische impact vanuit de organisatie

Er werd dus € 464.000,- via de organisator van het evenement naar Gelderland getrokken. Daar staat tegenover dat de organisatie € 808.000,- buiten de provincie uitgaf. Dit 'weglek-effect' is dus groter dan het extra middelen die Gelderland binnenstromen, waarmee er een **negatief netto economische impact** vanuit de organisatie is gerealiseerd van **€ - 344.000,-**. Het negatieve saldo is met name te verklaren door de werving van het evenement en doordat Libéma Profcycling zelf niet in Gelderland gevestigd is.

Economische impact organisatie	Totaal
Inkomende geldstromen van buiten Gelderland	€ 464.000
Uitgaande geldstromen buiten Provincie Gelderland	€ 808.000
Netto economische impact organisatie	€ -344.000

Samenvatting

Hiernaast is een tabel gepresenteerd met hierin een weergave van de resultaten van deze studie. De totale economische impact van het WK baanwielrennen voor de provincie Gelderland is positief namelijk € 722.883,-. Deze economische impact is ongeveer **€ 10.000,- hoger** dan prognose in oktober 2016. De belangrijkste positieve bijdrage aan de economische impact komt van de deelnemers. De deelnemers zijn goed voor €435.356,- aan additionele bestedingen in Gelderland. De bestedingen vanuit de bezoekers zijn bijna net zo hoog ongeveer € 431.043,-. De organisatie van het evenement zelf zorgt voor een negatieve bijdrage van € 344.000,- aan de economische impact.

Categorie	2018
Bezoekers	
<i>Dagbestedingen</i>	€ 185.997
<i>Overnachting bestedingen</i>	€ 245.046
Deelnemers	€ 435.356
Organisatie bestedingen	€ -344.000
Media	€ 200.484
Economische impact	€ 722.883

5. Maatschappelijke impact

Aan het WK Baanwielrennen waren side-events verbonden. Naast de economische impact van het WK Baanwielrennen is er in deze studie ook gekeken naar de mogelijke maatschappelijke effecten van deze side-events. Een evenement komt alleen in aanmerking voor een subsidie als er ook een volwaardig side-event programma is georganiseerd. Side-events kunnen voor, tijdens of na (legacy) een groot sportevenement worden gehouden. Zij moeten een duidelijke verbinding hebben met het sportevenement waarvoor subsidie wordt aangevraagd. Een programma van side-events is een plan tot uitvoering van side-events, die zich op twee of meer themagebieden richten. Deze thema's zijn gezondheid & vitaliteit, participatie & cohesie, imago & identiteit, beleving & ervaring, milieu & innovatie en economie & werk.

'Blijvende positieve impact creëren voor het baanwielrennen voor zowel topsport als breedtesport' was het belangrijkste principe van het side-event programma voor het WK Baanwielrennen 2018. Met het WK baanwielrennen als katalysator heeft Libéma Profcycling zo goed mogelijk getracht bestaande evenementen een impuls te geven en daarbij ook een aantal nieuwe concepten te ontwikkelen met als doel een duurzame positieve impact te creëren. Voor het

onderzoek naar de maatschappelijke impact zijn zeven betrokkenen van zeven verschillende organisaties (telefonisch) bevroegd naar hun ervaringen in termen van opbrengsten en leerpunten.

De interviews hebben plaatsgevonden met:

- Basisschool de Kring
- Sponsor KOGA
- Wielervereniging de Adelaar
- Gemeente Apeldoorn
- Provincie Gelderland
- Gelderse Sportfederatie (GSF)
- Organisator Libéma Profcycling

In de bijlage is een overzicht van Libéma Profcycling met alle side-events omtrent het WK Baanwielrennen. Eerst wordt uitgelegd bij welke soort side-event elke partij betrokken is geweest en wat de doelstelling van dit side-event was. Vervolgens worden de opbrengsten van de side-events beschreven en als laatste de leerpunten voor de toekomst.

Soort side-event en doelstelling

Libéma Profcycling had verschillende redenen om side-events naast het hoofdevenement te organiseren: een subsidie functie, een promotionele functie en een maatschappelijke functie. De promotionele functie bestond uit het promoten van het evenement en de sport en het publiek naar Omnisport brengen. Naast een aantal op zich zelf staande promotie acties van Libéma Profcycling hebben ook verschillende side-events bijgedragen aan deze functie. In de bijlage staat achter elk side-event het themagebied. De maatschappelijke functie vervulde Libéma Profcycling samen met andere partijen en wordt hieronder verder toegelicht.

De Provincie Gelderland heeft normaal gesproken alleen een subsidierelatie met een evenement. Zij hebben subsidie van € 200.000,- verstrekt voor het WK Baanwielrennen waarvan € 160.000,- beschikbaar was voor het hoofdevenement en € 40.000,- voor de side-events. Daarnaast organiseerde de provincie bij WK Baanwielrennen voor het eerst een aantal relatie-activiteiten.

“Het is vaak zo (naar mijn beleving) wanneer het geld uitgegeven wordt dan blijft de provincie relatief ver van het evenement. Terwijl juist de doelstelling die je hebt met het evenement, Gelderland beter en mooier maken, je de relatie wat verder moet doortrekken” (Henry Bronkhorst, provincie Gelderland).

Er was onder andere een bijeenkomst met alle wielorganisatoren om kennis uit te wisselen, maar ook om te kijken naar een gezamenlijk programma voor side-events. Daarnaast zijn een tiental ondernemers uitgenodigd om te kijken of het platform tussen het Gelderse bedrijfsleven en sport verder kan worden versterkt. De gemeente Apeldoorn heeft net zoals de provincie een subsidierelatie, maar helpt ook met aansturen van side-events en het bereiken van de doelgroep. De gemeente denkt samen met de organisator, in dit geval Libéma Profcycling, na over de invulling van het side-eventplan. De gemeente heeft in dit proces bijvoorbeeld aangegeven dat zij het belangrijk vinden dat scholen worden betrokken en dat de koppeling wordt gelegd met andere activiteiten in de stad.

De Gelderse Sportfederatie is vanuit de provincie gevraagd om met evenementenorganisatoren mee te denken over de inrichting van side-events. Naast het meedenken heeft het GSF zich ingezet voor het inrichten van een pleintje op het gebied van aangepast sporten. Er was een veldje afgezet in de ‘Omnisport experience area’ met rolstoelen en een aantal ballen. De rolstoelen mochten door iedereen gebruikt worden. Het doel van dit side-event was het aangepast sporten onder de aandacht brengen. Verder is het side-event ingezet als vermaak voor het publiek.

Het side-event georganiseerd door de Adelaar bestond uit jeugdwedstrijden tijdens de opening. De jeugd had onder andere wedstrijden met de ex-professionals Maarten Tjallingii en Kenny van Hummel. Het ging om licentiehouders in de leeftijd van 13 jaar. Het doel was om de koppeling naar de breedtesport te maken. Een andere doelstelling was het baanwielrennen promoten onder kinderen aangezien het baanwielrennen een relatief onbekende sport is in Nederland.

“De koppeling met de breedtesport ligt ons zeer aan het hart. Dat doen we niet alleen bij wereldkampioenschappen, maar we proberen dat ook bij Nederlandse kampioenschappen steeds door te voeren. Zodat de jeugd ook ziet, wat de toppers presteren zodat ze zich daar ook aan kunnen spiegelen. En omgekeerd, want jeugdwedstrijden zijn ook voor toppers nog wel eens een openbaring” (Hans van Bon, Adelaar).

KOGA presenteerde tijdens de openingsavond van het WK baanwielrennen het nieuwe frame. Deze baanfiets moet een bijdrage gaan leveren aan het winnen van goud op de Olympische Spelen van Tokyo in 2020. Het doel was enerzijds zoveel mogelijk gratis publiciteit, omdat er tijdens het WK veel aandacht was voor het baanwielrennen in Nederland. Anderzijds om alle betrokken partners bij de ontwikkeling van het frame uit te nodigen.

Basisschool de Kring heeft het side-event ‘Toppers in de klas’ meegemaakt. Dit side-event bestond uit een presentatie van een topsporter en een fietsclinic. Libemá heeft dit side-event samen georganiseerd met Acress. Via Acress is Libéma Profcycling in contact gekomen met de scholen. De topsporter wordt geregeld door Topsport Gelderland. Aan de presentatie was ook een quiz gekoppeld met de mogelijkheid voor het winnen van kaarten voor het WK Baanwielrennen. Het doel van dit side-event was het enthousiasmeren van de kinderen en bekend maken met het baanwielrennen.

Foto: Michelle de Graaf te midden van enthousiaste scholieren

Opbrengsten side-events

Alle partijen zijn tevreden over de side-events, maar niet alle side-events hebben even goed uitgepakt. Zowel de gemeente Apeldoorn als de provincie Gelderland vinden met name dat het side-event 'toppers in de klas' succesvol was. Dit komt overeen met de ervaringen van Basisschool de Kring. De docent gaf aan de kinderen 'toppers in de klas' leuk vonden en dat zij tevens kennis van de sport hebben opgedaan. Er hebben 11 klassen van basis- en middelbare scholen aan het project 'toppers in de klas' meegedaan dus er hebben ongeveer 150-200 kinderen uit Apeldoorn kennis gemaakt met de sport baanwielrennen. Zowel de docent van basisschool de Kring als de gemeente Apeldoorn vonden het lastig om te zeggen of aan dit project een langdurig effect vast zit. Ze zijn het er over eens dat het enthousiasmeren van kinderen voor een sport altijd belangrijk is.

“Ook daar blijft het lastig wat is nu het langdurige effect? Anderzijds is het ook zo dat je de kans om kinderen te enthousiasmeren voor sport niet moet laten liggen” (Pauline Tiecken, gemeente Apeldoorn).

Naast 'toppers in de klas' zag de provincie de kick-off in de stad als een succesvol side-event. Libéma Profcycling gaf aan dat ondanks de kou (oktober) veel publiek aanwezig was bij deze kick-off. Het doel van dit evenement was om de sport naar de mensen te brengen en dat is gelukt. Verder zag de provincie de verschillende soorten wedstrijden op

verschillende niveaus en de opbouw daarin ook als waardevol. Deze side-events hebben gezorgd voor zowel een stimulatie van (baan) wielersport in de breedte als promotie voor de sport en WK Baanwielrennen.

De Gelderse Sportfederatie denkt dat de ervaring met aangepast sporten wel is overgebracht, maar uiteindelijk bij te weinig bezoekers. Volgens de provincie viel de 'experience area' waaronder het pleintje voor aangepast sporten tegen. Libéma Profcycling geeft ook aan dat er in de eerste dagen van het WK te weinig activatie was voor de 'experience area'. In het weekend heeft Libéma Profcycling meer aandacht op deze hal gevestigd en dat leidde ook tot meer bezoekers. Ondanks dat de 'experience area' en het pleintje van aangepast sporten niet helemaal goed uit de verf is gekomen is de ervaring en een fijne samenwerking ook een opbrengst. GSF geeft aan dat men elkaar in de toekomst makkelijker kan vinden door deze fijne samenwerking.

De Adelaar geeft aan de wedstrijden tijdens de openingsavond voor de kinderen een geweldige ervaring en beleving was. Alle kinderen en ouders waren tevreden. Verder vindt de Adelaar dat zij het publiek hebben laten zien hoe leuk baanwielrennen kan zijn. Een langdurig effect ziet de Adelaar in het kweken van goodwill onder de ouders van de kinderen waardoor de Adelaar later weer een beroep kan doen op deze nieuwe vrijwilligers.

Het doel van KOGA met de prestatie van hun nieuwe fietsframe is ook behaald, want zij hebben uiteindelijk veel publiciteit genereerd. De concrete mediawaarde heeft KOGA niet gemeten. Het is voor KOGA belangrijk dat zo'n presentatie bijdraagt aan de imagovorming van het merk en daar zit het langdurige effect in.

Leerpunten voor de toekomst

Volgens het GSF kunnen side-events een evenement krachtiger neerzetten.

“Ik vind het heel belangrijk dat er iets meer is dan alleen het evenement. Je trekt veel mensen over het algemeen naar een evenement en dat moet je benutten”

(Susanne van Rooijen, GSF).

Om meer impact met side-events te creëren vindt het GSF dat side-events maatwerk moeten zijn. Dit betekent kijken wat de mogelijkheden zijn om te zorgen dat de doelstellingen worden behaald. GSF geeft aan de aparte hal voor de Omnisport 'experience area' in dit geval overbodig was. De activiteiten hadden beter in de ring geplaatst kunnen worden, want daar was het publiek. De organisatoren moeten van tevoren nadenken over wat ze willen bereiken en daar een plan voor bedenken. De begeleiding van een side-event is belangrijk evenals de locatie en looproutes tijdens een evenement. Vervolgens de provincie viel het programma van

side-events oftewel de 'experience area' tijdens het WK Baanwielrennen viel tegen omdat er te weinig in de activatie werd gedaan.

*“Side-events moeten wel passen bij het hoofdevenement”
(Henry Bronkhorst, Provincie Gelderland).*

Het rolstoelbasketbalpleintje bij de Omnisport 'experience area' was volgens de provincie een minder goede fit. Verder moeten organisatoren meer bekwaam worden om het bedrijfsleven goed te faciliteren, zodat de lokale verbinding met de bedrijven en het evenement worden gemaakt. KOGA denkt daar hetzelfde over en geeft aan dat evenementenorganisatoren de juiste faciliteiten moeten hebben om het commercieel nog aantrekkelijker te maken voor bedrijven. Een side-event kan de een commerciële presentatie combineren met een sportieve presentatie en daar ligt de waarde van side-events voor bedrijven.

De waarde van side-event ziet de provincie zowel in de economische als maatschappelijke kant. Het belang om dit aan te tonen wordt ook steeds groter. De provincie geeft aan dat zij inzien dat side-events nog niet goed uit de verf komen en dat een side-event als eerste sneuvelt als er druk op de ketel komt bij een evenement. Organisatoren beginnen zowel laat met de planvorming als uitvoering en dan wordt niet de maatschappelijk meerwaarde eruit gehaald die men eruit wilt halen

De provincie is nu een stap aan het maken om een side-event programma voor alle wielerevenementen op te zetten. Side-events verdienen een langere aanloop en een serieuzere focus om te zorgen voor meer continuïteit. De volgende stap is om te kijken of er meer professionaliteit kan worden aangebracht in het organiseren van side-events en dat kan dan eventueel vertaald worden in nieuwe subsidie richtlijnen. De gemeente Apeldoorn geeft hetzelfde aan als de provincie.

“Als je over heel Gelderland kijkt dan zijn er heel veel evenementen en dat zou dan ook leiden tot heel veel side-events dus afstemming en versterken. Liever minder en dan steviger. Daar kan ik mij iets bij voorstellen. Daar wordt ook binnen Gelderland aan gewerkt” (Pauline Tiecken, gemeente Apeldoorn).

Volgens de Adelaar zorgen de side-events ervoor dat de beleving van de sport groter is en om de impact van de side-events te behouden of vergroten is het belangrijk om de koppeling tussen breedtesport en topsport te blijven zoeken.

“Ik denk dat de impact al aardig groot is. Waar het echt om gaat is zorgen dat je het echt gezicht van de toprenners brengt bij het gezicht van de kinderen” (Hans van Bon, de Adelaar).

Bronnen

Geraadpleegde literatuur

Werkgroep Evaluatie Sportevenementen (2010).
Richtlijnenhandboek Bezoekersaantallen.
www.evenementenevaluatie.nl

Werkgroep Evaluatie Sportevenementen (2010).
Richtlijnenhandboek Bezoekersprofiel.
www.evenementenevaluatie.nl

Werkgroep Evaluatie Sportevenementen (2010).
Richtlijnenhandboek Economische impact.
www.evenementenevaluatie.nl

Werkgroep Evaluatie Sportevenementen (2014).
Outdoor Gelderland, economische impact en
bezoekersprofiel.

Geraadpleegde websites

www.wkbaanapeldoorn.nl

www.gelderland.nl

www.evenementenevaluatie.nl

Foto's

<https://www.wkbaanapeldoorn.nl>

Provincie Gelderland. (2017). Met sport halen we het beste uit Gelderland. Gelders Sportakkoord. Arnhem: Provincie Gelderland

UCI 2018 track cycling world championships.
(2018, 20 augustus). Plan side events. Apeldoorn the Netherlands

Met medewerking van

Rens Kamphuis, Libéma profcycling

Martin de Kok, Libéma profcycling

Hans van Bon, wielervereniging de Adelaar

Bart Terwisscha, basisschool de Kring

Pauline Tiecken, gemeente Apeldoorn

Susanne van Rooijen, Gelderse Sportfederatie

Harald Troost, KOGA

Henry Bronkhorst, provincie Gelderland

Vragenlijst bezoekersenquête

- Q1. Uit welk land komt u?
- Q2. Wat zijn de vier cijfers van uw postcode?
- Q3. Wat is uw geboortjaar?
- Q4. Wat is uw hoogst voltooide opleiding?
- Q5. In welke hoedanigheid bezoekt u het evenement?
- Q6. Welke dagen bezoekt u dit evenement?
- Q7. Wat was uw belangrijkste reden om aanwezig te zijn bij de WK baanwielrennen
- Q8. Uit hoeveel personen (inclusief uzelf) bestaat uw gezelschap?
- Q9. Hoeveel hiervan zijn aanwezig op het evenement
- Q10. Als het evenement niet in Gelderland was, was ik vandaag toch in Gelderland geweest
- Q11. Overnacht(te) u de afgelopen of komende nacht(en) ergens anders dan op uw vaste woonadres?
- Q12. Waar overnacht(te) u?
- Q13. Hoeveel nachten overnacht(te) u?
- Q14. Welk type accommodatie overnacht(te) u?
- Q15. Wat is/was de prijs van 1 overnachting?
- Q16. Op hoeveel personen heeft deze overnachtingsprijs betrekking?
- Q17. Wat is vandaag op uw van toepassing?
- Q18. Op hoeveel personen hebben uw uitgaven vandaag betrekking (incl. uzelf)
- Q19. Toegang tot evenement
- Q20. Eten en drinken op het evenement
- Q21. Merchandise op het evenement
- Q22. Overige uitgaven op het evenement
- Q23. Eten en drinken - elders in Gelderland
- Q24. Vervoer (OV, parkeren, benzine) in Gelderland
- Q25. Toeristische activiteiten in Gelderland
- Q26. Overige uitgaven in Gelderland
- Q27. Welke van de volgende (side-) evenementen heeft u bezocht
- Q28. Kunt u aangeven in welke mate u het eens bent met de volgende stellingen: - Ik voel me door bezoek aan dit evenement aangemoedigd om (meer) te gaan sporten
- Ik ben er TROTS op dat dit evenement plaatsvindt in Apeldoorn/Gelderland
 - Ik voel me door bezoek aan dit evenement aangemoedigd om deze sport (meer) in de MEDIA te volgen
 - Door dit evenement ben ik positiever geworden over Gelderland als TOERISTISCHE bestemming
 - In Nederland moeten meer van zulke grote SPORTEVENEMENTEN georganiseerd worden.
- Q29. Beoordeling evenement met rapportcijfer
- Q30. Tot slot, heeft u nog opmerkingen of aanbevelingen voor dit evenement?
- Q31. Omcirkel geslacht

Programma side-events voor het WK Baanwielrennen

Datum	Soort side-event	Thema gebieden
5 oktober 2017	Kick-off event door de hoofdstraat van Apeldoorn met verschillende sprintraces van de Nederlandse selectie.	Imago & identiteit Economie & werk Beleving & ervaring
19 november 2017	NK ploegenachtervolging en Teamsprint in Omnisport Apeldoorn	Participatie & cohesie Imago & identiteit
November - december 2017	Track Series: vier weekenden met zowel duur- als sprintonderdelen op banen in Alkmaar en Amsterdam	Participatie & cohesie Imago & identiteit Economie & werk
2 december 2017	NK Derny in Omnisport Apeldoorn	Gezondheid & vitaliteit Imago & identiteit
16-17 december 2017	Finales Track Series: de beste renners van de "series" in Alkmaar en Amsterdam in het finale weekend in Omnisport Apeldoorn	Participatie & cohesie Imago & identiteit Economie & werk
16 december 2017	Kennis-mini conferentie "aangepast sporten anno 2018" in Omnisport Apeldoorn	Imago & identiteit Milieu & innovatie Economie & werk
23 december 2017	NK Omnium in Omnisport Apeldoorn	Participatie & cohesie Imago & identiteit
12-14 januari 2018	Interland Junioren "the next generation". 149 renners uit 11 landen hebben drie dagen tegen elkaar gestreden.	Participatie & cohesie Economie & werk
15- 23 februari 2018	Toppers in de klas. 11 verschillende basis- en middelbare scholen kregen een sporttalent in de klas waarbij het WK werd uitgelicht en er was een fietsclinic voor de leerlingen.	Gezondheid & vitaliteit Imago & identiteit Beleving & ervaring

Programma side-events tijdens het WK Baanwielrennen en promotie acties

Datum	Soort side-events	Themagebieden
27 februari	Openingsavond met optredens van Maan en Belle Perez en met wielervedstrijden tussen jeugd en ex-profs	Gezondheid & vitaliteit Participatie & cohesie
28 februari	Presentatie KOGA fietsframe	Milieu & innovatie
28 februari - 4 maart 2018	Raadhuisplein/WK Café: café omgedoopt tot WK café om de binnenstad erbij te betrekken. Pendelbus tussen stad en Omnisport	Imago & identiteit Economie & werk
28 februari - 4 maart 2018	Veluwe Paviljoen: één van de twee VIP afdelingen waarbij vier lokale ondernemers zijn betrokken voor de inrichting	Imago & identiteit Economie & werk
28 februari - 4 maart 2018	Bruin café: een café op de eerste verdieping van Omnisport om mensen langer vast te houden tijdens de pauze en na het evenement	Imago & identiteit Economie & werk
28 februari - 4 maart 2018	Omnisport Experience Area: verschillende activiteiten in een aparte hal voor vermaak in de pauze en voor gezinnen.	Gezondheid & vitaliteit Participatie & cohesie Beleving & ervaring

Promotie	Themagebieden
Official car supplier Eickhof: de organisatie reed in auto's met WK branding	Imago & identiteit
WK branding Omnisport	Imago & identiteit
Dutch National team on social media, een selfie-frame zodat supporters berichten op social media plaatsten	Imago & identiteit
WK branding stadhuis	Imago & identiteit
Fietsen in het stadhuis voor het winnen van toegangskaarten	Imago & identiteit
Straatpromotie billboards	Imago & identiteit